

Kraków, 3 lipca 2021

Prof. dr hab. Piotr Tarcholik
Dziedzina: Sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna: Instrumentalistyka
Akademia Muzyczna im. K. Pendereckiego w Krakowie

**Recenzja dorobku artystycznego, twórczego i dydaktycznego dr Marii Machowskiej
w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie
sztuk muzycznych**

Zleceniodawca opinii:

Rada Doskonałości Naukowej, pismo z dnia 29 marca 2021 roku. Zlecenie podjęte w związku z decyzją (pismo Z8.4000.25.2020.4.KK) powołującą mnie na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr Marii Machowskiej, które zostało wszczęte w dniu 19 listopada 2020 roku.

Do pisma nadesłanego mi przez Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej UMFC w Warszawie, prof. dr hab. Pawła Łukaszewskiego, została dołączona dokumentacja w formie elektronicznej, zgodnie z wymogami stosownej ustawy i rozporządzeń.

Dokumentacja zawiera:

- Wniosek o wszczęcie postępowania habilitacyjnego
- Autoreferat
- Dyplom nadania stopnia doktora sztuki muzycznej
- Wykaz działalności artystycznej i dydaktycznej
- Zapis fonograficzny koncertu Live z festiwalu Busan Maru International Music Festival, z towarzyszeniem orkiestry Tel Aviv Soloists pod dyrekcją Baraka Tal'a w Korei Południowej. Program koncertu: *Koncert e-moll op. 64* F. Mendelssohna-Bartholdy'ego oraz *Kaprys Le chant du Bivouac op. 10 nr 8* H. Wieniawskiego, stanowiące dzieło artystyczne.

Podstawowe dane o Habilitantce

Pani dr Maria Machowska urodziła się 9 maja 1987 roku w Warszawie. Grę na skrzypcach rozpoczęła w wieku 6 lat w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych nr 4 w Warszawie. Następnie pracowała pod kierunkiem prof. Mirosława Ławrynowicza oraz prof. Marka Zebury w Liceum

Muzycznym im. Z. Brzewskiego w Warszawie. Studia muzyczne na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina ukończyła w 2010 roku w klasie prof. Konstantego Andrzeja Kulki. W latach 2008 - 2014 pełniła funkcję koncertmistrza zespołu Sinfonia Varsovia, od 2014 roku pracuje na stanowisku koncertmistrza Orkiestry Filharmonii Narodowej w Warszawie.

Jest laureatką wielu nagród m.in III nagrody na *Międzynarodowym Konkursie im. Karola Lipińskiego i Henryka Wieniawskiego* w Lublinie w 2003 roku, I nagrody na *Międzynarodowym Konkursie Młodych Skrzypków im. N. Paganiniego* we Wrocławiu (2004 rok), V nagrody na *Międzynarodowym Konkursie Skrzypcowym im. H. Wieniawskiego* w Poznaniu w 2006 roku oraz Nagrody Specjalnej na *Międzynarodowym Konkursie im. L. Mozarta* w Augsburgu (2006 rok). W roku 2007 oraz 2012 była stypendystką programu „Młoda Polska”.

11 grudnia 2018 roku Rada Wydziału UMFC w Warszawie nadała Pani Marii Machowskiej tytuł doktora sztuki na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej pt. *„Aspekt konstrukcji, barwy, ekspresji w transkrypcjach na skrzypce i fortepian dzieł I. Strawińskiego”*.

Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu Pani dr Marii Machowskiej w jednostkach naukowych, edukacyjnych i kulturalnych

2008 - 2014 - praca na stanowisku koncertmistrza orkiestry Sinfonia Varsovia

2012 - obecnie - współpraca dydaktyczna z UMFC w Warszawie

2014 - obecnie - praca na stanowisku koncertmistrza orkiestry Filharmonii Narodowej w Warszawie

2015 - obecnie - praca na stanowisku asystenta na UMFC w Warszawie

Ocena Autoreferatu

Autoreferat dr Marii Machowskiej napisany jest w sposób spójny i ciekawy. Autorka dzieli go na kilka rozdziałów, w których wnikliwie opisuje swoją muzyczną edukację, studia, działalność koncertową i pedagogiczną.

Pierwszy poświęcony jest edukacji. Habilitantka w osobisty sposób wspomina swój pobyt w klasie prof. Ławrynowicza, który swoich wychowanków uczył wieloetapowej, wręcz sportowej pracy nad programem, przygotowując bardzo solidnie do występów konkursowych. Pani Maria Machowska przyznaje, iż nauczyła się w tym czasie nie tylko instrumentalnego rzemiosła, ale również szacunku do innych kolegów muzyków. Podczas studiów w klasie prof. Konstantego Andrzeja Kulki skrzypaczka wzięła udział w wielu prestiżowych konkursach, zdobywając nagrody m.in. na VI Konkursie Skrzypcowym im. L. Mozarta oraz XIII Międzynarodowym Konkursie im. H. Wieniawskiego.

Będąc jeszcze studentką trzeciego roku Habilitantka wygrała konkurs na stanowisko koncertmistrza orkiestry Sinfonia Varsovia. Wspomina, iż był to dla niej „bardzo ciekawy i wymagający czas” polegający na poznawaniu nowego repertuaru. Sześć lat później rozpoczęła trwającą do dzisiaj pracę w roli koncertmistrza Orkiestry Filharmonii Narodowej. Artystka przyznaje, iż praca na stanowisku koncertmistrza wiąże się nie tylko z pilnym studiowaniem partytur ale również z pracą nad własnym charakterem oraz umiejętnością kierowania grupą.

Skrzypaczka miała okazję występować wielokrotnie jako solistka na międzynarodowych festiwalach La Folle Journee w Nantes i Bilbao. Współpracowała z wybitnymi osobistościami świata muzycznego, występowała w takich salach jak Berliner Philharmonie, Barbican Centre w Londynie czy Suntory Hall w Tokio. Przyznaje, iż regularna praca z wybitnymi dyrygentami, spotkania ze wspaniałymi muzykami wywarły wielki wpływ na Jej rozumienie muzyki.

Habilitantka dzieli swoją działalność koncertową na występy w charakterze solisty z orkiestrą, recitale oraz formacje kameralne. Przyznaje, iż miała sposobność koncertowania z niemal wszystkimi orkiestrami filharmonicznymi w Polsce, wykonując szeroki repertuar z kanonu literatury skrzypcowej. W repertuarze kameralnym współpracowała w wieloma wybitnymi muzykami, czego wynikiem są dwie płyty nagrane dla wytwórni DUX.

Za swoje najważniejsze dzieło artystyczne uznaje występ na festiwalu Busan Maru International Music Festival, na którym wystąpiła jako solistka z towarzyszeniem orkiestry Tel Aviv Soloists pod dykcją Baraka Tal'a w Korei Południowej. W programie koncertu znalazł się *Koncert skrzypcowy e-moll op. 64* Feliksa Mendelssohna-Bartholdy'ego oraz kaprys *Le chant du Bivouac op. 10 nr 8* Henryka Włeniawskiego, wykonany na bis.

O swojej pedagogice pisze, że dużą satysfakcję sprawia Jej praca nad repertuarem orkiestrowym, „nad poprawnym odczytaniem zapisu nutowego, dynamiki, artykulacji, ale również nad poszerzaniem umiejętności jednolitego grania w grupie”. Jak sama przyznaje „działalność jako koncertmistrza, solisty i pedagoga daje możliwość poznania dzieła z wielu perspektyw”.

Nadmienia, iż jej studenci z powodzeniem brali udział w przesłuchaniach na stanowiska w znaczących orkiestrach symfonicznych i kameralnych.

Ostatni rozdział Habilitantka poświęca na omówienie swojej działalności artystycznej i naukowej poza granicami Polski. Przyznaje, iż wiele czasu i energii poświęca promocji twórczości polskich kompozytorów t.j. Szymanowski, Zarębski, Kulenty czy Bargielski, ponieważ „muzyka jest językiem łączącym kultury i narody”.

Dr Maria Machowska podczas swoich podróży artystycznych niejednokrotnie prowadzi kursy mistrzowskie dla studentów.

Autoreferat dr Marii Machowskiej w wyczerpujący i czytelny sposób przedstawia artystyczną sylwetkę Autorki, zawiera wiele osobistych wspomnień oraz spostrzeżeń dotyczących Jej muzycznej drogi.

Ocena dzieła artystycznego

Jako dzieło artystyczne Habilitantka przedstawiła zapis audio - video koncertu z festiwalu Busan Maru International Music Festival, na którym wystąpiła jako solistka z towarzyszeniem orkiestry Tel Aviv Soloists pod dyrekcją Baraka Tal'a w Korei Południowej. W programie znalazł się *Koncert e-moll op. 64* Feliksa Mendelssohna-Bartholdy'ego oraz *kaprys Le chant du Bivouac op. 10 nr 8* Henryka Wieniawskiego, wykonany na bis.

Występ ten odebrałem bardzo pozytywnie, zarówno ze względu na doskonałe zgranie i współpracę Solistki z orkiestrą, jak również patrząc od strony czysto merytorycznej.

Grę skrzypaczki charakteryzuje bowiem wysoka sprawność instrumentalna, pewność intonacyjna, bardzo ciekawy gatunek brzmienia, pozbawionego jakichkolwiek przydźwięków oraz solistyczna swoboda. Urzekły mnie szczególnie wyśpiewane kantyleny, wypełnione niezwykle szlachetnym, ciepłym tonem, przy udziale wibracji nawet w drobnych wartościach rytmicznych. Pani Maria Machowska zaprezentowała dojrzałą i przemyślaną interpretację, doskonale wyczuwając styl tej pięknej i wymagającej kompozycji, często niedocenianej przez młodych wykonawców.

Pedantyczna artykulacja, lekkość, zwiewność oraz znakomita technika akordowa to elementy, które należy docenić w wykonanym brawurowo na bis kaprysie Henryka Wieniawskiego.

Zarejestrowany występ, stanowiący dzieło artystyczne, uważam za bardzo udany i z satysfakcją przyjmuję.

Ocena osiągnięć artystycznych i w zakresie upowszechniania kultury

Działalność koncertową dr Marii Machowskiej można podzielić na 3 główne obszary. Pierwszy z nich obejmuje wykonanie 58 koncertów solowych z orkiestrami w Polsce i za granicą, w tym 5 po uzyskaniu tytułu doktora w 2018 roku.

Programy obejmują dzieła Bacha, Vivaldiego, Haydna, Mozarta, Beethovena, Mendelssohna, Karłowicza, Szymanowskiego i Panufnika. Artystka występowała wielokrotnie z towarzyszeniem zespołów tej klasy co Sinfonia Varsovia, Tel Aviv Soloists, Orkiestra Filharmonii Narodowej w Warszawie oraz z głównymi zespołami Gruzji, Słowacji czy Białorusi.

Drugi nurt działalności koncertowej Habilitantki to wykonanie 72 recitali i koncertów w składach kameralnych, w tym 13 po uzyskaniu tytułu doktora. Skrzypaczka występowała wielokrotnie w doborowym towarzystwie muzyków - solistów i kameralistów t.j. Radovan Vlatkovic, Barry Douglas, Szymon Nehring, Tomasz Strahl, Marcin Zdunik, Bartosz Koziak, Anna Maria Staśkiewicz czy Katarzyna Budnik.

Trzeci obszar działalności to praca w roli koncertmistrza w zespołach Sinfonia Varsovia i Orkiestry Filharmonii Narodowej pod batutą Jean-Jacques Kantorowa, Jerzego Maksymiuka, Marca Minkowskiego i Jacka Kaspszyka, obejmująca wykonania niezwykle wymagających partii solowych t.j. *Szeherazada* Rimskiego Korsakowa, *Mieszczanin szlachcicem* Straussa czy *Symfonia koncertująca B-dur Hob. 1/105* Haydna.

Artystka współpracowała jako koncertmistrz z najwybitniejszymi solistami światowej sceny muzycznej t.j. Martha Argerich, Maxim Vengerov, Piotr Anderszewski, Mischa Maisky oraz Augustin Dumay.

Dr Maria Machowska zamieszcza osobny wykaz koncertów dostępnych za pośrednictwem kanału YouTube.

Dyskografia Habilitantki obejmuje następujące wydania płytowe:

1. Krzysztof Baculewski - *Utwory kameralne i fortepianowe* DUX 1389 (2018)

Program:

Partita II na skrzypce i fortepian

Wykonawcy:

Maria Machowska - skrzypce

Julia Samojło - fortepian

2. Krzysztof Penderecki - *Utwory kameralne Vol.I* - DUX 0780 (2014)

Program:

Cadenza na skrzypce solo

Ciaccona in memoriam Giovanni Paolo II na skrzypce i altówkę

Sekstet na klarnet, waltornię, skrzypce, altówkę, wiolonczelę i fortepian

Wykonawcy:

Maria Machowska - skrzypce

Artur Rozmysłowicz - altówka

Marek Szlezer - fortepian

Jan Kalinowski - wiolonczela

Tadeusz Tomaszewski - waltornia

Roman Widaszek - klarnet

Ocena dorobku pedagogicznego

Dr Maria Machowska rozpoczęła działalność pedagogiczną w 2012 roku prowadząc zajęcia dla uczestników programu Akademia Sinfonia Varsovia. Jednocześnie podjęła współpracę dydaktyczną z UMFC w Warszawie prowadząc zajęcia ze studiów orkiestrowych.

W 2015 roku, w wyniku wygranej w konkursie, Habilitantka objęła stanowisko asystenta w klasie skrzypiec UMFC a w 2018 roku otrzymała tytuł doktora sztuki.

Studenci, z którymi pracowała dr Maria Machowska wielokrotnie wygrywali konkursy na stanowiska etatowe do Orkiestry Symfonicznej Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu, Orkiestry Kameralnej Leopoldinum we Wrocławiu, Filharmonii Krakowskiej oraz Sinfonii Varsovii.

Habilitationka pracowała również jako wykładowca na kursach skrzypcowych m.in. Puckie Interpretacje Muzyki, Janowieckie Interpretacje Muzyki, Europejskie Warsztaty Muzyczne w Kołobrzegu (2009 rok) oraz Wszystko gra w Krynicy. Prowadziła także warsztaty instrumentalne na uniwersytetach w Tbilisi, Seulu i Belgradzie. Habilitationka pracowała z grupą skrzypiec Santander Orchestra (2019 rok) oraz indywidualnie z muzykami orkiestry Sinfonia luventus im. J. Semkowa (2020 rok).

Dr Maria Machowska była recenzentem 6 studenckich prac dyplomowych oraz autorem publikacji pt. „Aspekt konstrukcji, barwy i ekspresji w transkrypcjach dzieł scenicznych Igora Strawieńskiego na skrzypce i fortepian”, wydanej przez Musica Intellectuallis Vol. 3 w UMFC.

Konkluzja

W mojej opinii Pani dr Maria Machowska jest wybitnie utalentowaną skrzypaczką, doświadczoną solistką, koncertmistrzynią oraz muzykiem-kameralistą, w pełni ukształtowanym Artystą.

Jej osiągnięcia wnoszą istotny wkład w rozwój polskiej wiolinistyki oraz kultury muzycznej.

W pełni zasługuje na otrzymanie tytułu doktora habilitowanego, tym samym spełnia wymagania art. 219 ustawy z dnia 20.07.2018 roku *Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce*.

Osiągnięcia artystyczne, pedagogiczne oraz naukowe dr Marii Machowskiej z satysfakcją przyjmuję oraz popieram wniosek o przyznanie Jej stopnia doktora habilitowanego.

prof. dr hab. Piotr Tarcholik

